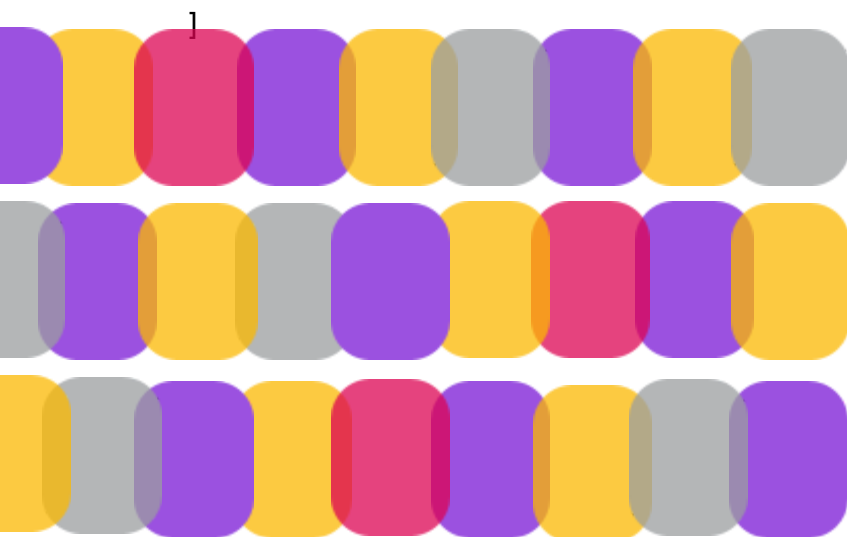

Inhoud

Inhoud	2
Hartelijk welkom!	4
School en organisatie	5
OBS het Bolwerk	5
Bestuur	6
Schoolgrootte, team en groepen	7
Directeur	7
Adjunct (ma + di)	7
Interne begeleiding (IB)	7
Administratief medewerker	7
Groepsleerkrachten	7
Internet en communicatie technologie (ICT)	7
Vertrouwenspersonen	7
Vakleerkracht gymnastiek	7
Onderwijsassistent	7
Remedial Teacher	7
Vakleerkracht HVO	7
Vakleerkracht GVO	7
De Medezeggenschapsraad	8
Klachtenregeling	8
Schooltijden en roosters	10
Schooltijden	10
Voorschoolse en naschoolse opvang	10
Voorschoolse opvang	10
Jaarplanning	11
De Ouderraad	12
De Ouderbijdrage	12
Schoolreizen en excursies	12
Afspraken in de school	12
Schoolgebouw	14
Centrale hal	14
Groen schoolplein	14
Kiss & Ride zone locatie Menneweg	14
Leerplicht	16
Wanneer mag uw kind naar school?	16
Vrijstelling van schoolbezoek (10 dagen regeling)	16
Bijzonder verlof aanvragen	17
Ouders en School	17

Verteltassen	17
Informatievoorziening aan ouders	17
• Rapportgesprekken	17
• Website	18
• Parro	18
Inzage in kinddossiers	18
Inschrijving nieuwe leerlingen	18
Schorsing en verwijdering	19
Veiligheidsplan	19
Veiligheid binnen onze school	19
Pesten	19
Daltononderwijs	21
Onderwijsaanbod	21
Privacy	22
IPC	22
Rekenen	23
Kanjertaining	24
Levensbeschouwelijk Vormingsonderwijs	25
Overgang groep 8 naar het voortgezet onderwijs	26
Leerlingvolgsysteem	27
Speciale zorg voor leerlingen	28
Wat te doen wanneer er extra ondersteuning nodig is?	29
Externe hulp	29
Passend onderwijs	29
De jeugdarts	31
De logopedist	31
Resultaten en verdere ontwikkeling van kwalitatief onderwijs op onze school	32
Ontwikkelingen in schooljaar 2023 - 2024	32
Adressen, telefoonnummers en rekeninggegevens	33

Hartelijk welkom!

Beste ouder/ verzorger,

Voor u ligt de schoolgids. Deze gids is bedoeld voor de ouders en verzorgers van onze leerlingen en voor ouders van nieuwe leerlingen. Met deze gids willen wij u een indruk geven van onze school en wat u van onze school mag verwachten.

Als u op zoek bent naar een geschikte school voor uw kind, dan vindt u hier zowel de informatie over onze uitgangspunten en werkwijze als huishoudelijke zaken, adressen, telefoonnummers en de schoolregels. De ouders van onze leerlingen hopen wij hiermee een praktisch naslagwerk te bieden.

De schoolgids wordt aan het begin van ieder schooljaar geactualiseerd en staat op onze website www.obshetbolwerk.nl. Voor de meest recente informatie kunt u ook terecht op onze website.

Naast deze schoolgids hebben wij ook een digitale jaarkalender in Parro met specifieke informatie van het betreffende schooljaar. Hierin staan de data van de vakanties, studiedagen en andere activiteiten.

Regelmatig wordt er een nieuwsbrief per e-mail verstuurd aan de ouders. In de nieuwsbrief staat actuele informatie over de school.

Wij zijn ons ervan bewust dat deze gids u slechts een indruk kan geven.

Wij zijn altijd bereid u aanvullende informatie te geven.

Mochten er nog vragen zijn, dan kunt u terecht bij de directie of de leerkracht van uw kind.

Wij willen uw kind een inspirerende en leerzame schooltijd geven, in samenwerking met u, de leerlingen en andere ouders. Uw kind wordt bij ons opgenomen in een warme en veilige omgeving.

Mede namens het onderwijsteam wens ik u veel plezier bij het lezen van deze schoolgids.

Wij wensen de kinderen een heel fijn schooljaar toe.

Maurice Wiering
(Directeur)

School en organisatie

OBS het Bolwerk

Het Bolwerk is een openbare basisschool in Sassenheim en ligt in de wijk Mennepark. De school werd in 1985 opgericht bij de invoering van de Wet op het basisonderwijs. De school is gevestigd in een prachtig gebouw, dat in 1998 werd gebouwd. Vanaf schooljaar 2017-2018 heeft Het Bolwerk een tweede locatie in gebruik genomen in de Postwijk.

'Een school waar iedereen zich thuis voelt!'

Als openbare school streeft het Bolwerk de zogeheten actieve neutraliteit na. Dit wil zeggen dat ieder kind én iedere leerkracht welkom is, ongeacht zijn of haar sociale, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. De openbare school leert kinderen van jongs af aan respect te hebben voor elkaars mening of overtuiging. Er wordt actief aandacht besteed aan de overeenkomsten en verschillen tussen kinderen, zonder voorkeur voor één bepaalde opvatting. De openbare school heeft aandacht voor én biedt ruimte aan ieder kind én iedere leerkracht. Niet apart, maar samen.

Op het Bolwerk vinden wij het van belang dat elk kind zich kan ontwikkelen in een inspirerende, leerzame, prettige en veilige sfeer waarin de onderwijsbehoeften van een kind centraal staan. Vanuit een goede samenwerking met ouders streven wij kwalitatief goed onderwijs na, waarbinnen het individuele kind optimaal kan presteren. Ons centrale uitgangspunt is dat ieder kind tot zijn/ haar recht komt.

Bestuur

Het Bolwerk valt onder het bestuur van Stichting Openbaar Onderwijs Duin- en Bollenstreek. Stichting

OBODB vormt sinds 2003 het bestuur van elf openbare basisscholen in de Duin- en Bollenstreek. De scholen bevinden zich in de plaatsen Valkenburg, Rijnsburg, Katwijk, Noordwijk, Voorhout, Noordwijkerhout, Sassenheim, Lisse en Hillegom.

Op de scholen binnen stichting OBODB werken professionals die een respectvolle en inspirerende leeromgeving creëren voor de leerlingen. Het hoogste orgaan van de stichting is het bestuur dat uit vijf mensen bestaat. De dagelijkse leiding van de stichting OBODB berust bij de directeur-bestuurder van de stichting in de persoon van Mini Schouten.

Meer informatie over stichting OBODB vindt u op de website van onze school www.obshetbolwerk.nl of op www.obodb.nl.

*‘Samen uitdagingen
aan gaan!’*

Professionals creëren een respectvolle en inspirerende leeromgeving **Stichting Openbaar BasisOnderwijs**

Schoolgrootte, team en groepen

Dit schooljaar (2023 - 2024) telt het Bolwerk ongeveer 240 leerlingen verdeeld over 11 groepen.

Naast groepsleerkrachten beschikken wij over ondersteunend personeel, zoals een intern begeleider, een gedragsspecialist, een ICT-er, een onderwijsassistent en een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Daarnaast wordt het team ondersteund door een vakleerkracht humanistisch vormingsonderwijs en een vakleerkracht godsdienstig vormend onderwijs.

Het team op het Bolwerk bestaat uit de volgende personen:

Directeur

Maurice Wiering

Adjunct (ma + di)

Emmy Zuiderduijn

Interne begeleiding (IB)

Jeanine Salman

Administratief medewerker

Daphne van Kampen

Groepsleerkrachten

Dominique van Cleef
Ine Mulders
Annelotte Slingerland
Hubertine de Jong
Maudy Tiemstra
Judith Bedijn
Brechtje Mol
Kevin Dijkstra
Josine van der Geest
Kay Nieuwenhuysen
Maryse Greven
Koen van der Vlugt
Atie Sanders
Lianne van der Meij
Nikki Jordaan
Lisette Vink
Jose Prins
Linda de Borst
Dick van der Zwan
Joseline van der Beek
Emmy Zuiderduijn

Internet en communicatie technologie (ICT)

Fred Beuk

Vertrouwenspersonen

Ine Mulders en José Prins

Vakleerkracht gymnastiek

Michel Philippo

Onderwijsassistent

Daphne van Kampen

Remedial Teacher

Marjolein Akerboom

Vakleerkracht HVO

voor groep 6, 7 en 8
Maron Dijkslag

Vakleerkracht GVO

voor groep 6, 7 en 8
Marion Hurrelbrinck

De Medezeggenschapsraad

De Medezeggenschapsraad, kortweg de MR genoemd, bestaat voor onze school uit zes leden. Het team en de ouders worden elk door drie leden vertegenwoordigd die door hun achterban worden gekozen. De MR kan zich door adviseurs laten bijstaan. De leden van de MR willen doelgericht functioneren als orgaan en willen als denktank fungeren voor de school. Ze denken mee over toekomstige ontwikkelingen en geven ondersteuning en advies op de juiste momenten. De rechten en bevoegdheden van de MR zijn door de Wet Medezeggenschap geregeld.

De MR-vergaderingen zijn openbaar.

De agenda, notulen, besluiten en overige mededelingen van de MR worden op www.obshetbolwerk.nl gepubliceerd. Binnen de MR worden onder andere de beleidsvoorstellen besproken die van invloed zijn op onze school. Bij sommige voorstellen mag het bestuur pas een beslissing nemen wanneer de MR haar instemming heeft gegeven. Medezeggenschapsraden van de openbare scholen aangesloten bij de Stichting Openbaar Basisonderwijs leveren de leden van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) voor het openbaar onderwijs in de Duin- en Bollenstreek. In de GMR worden zaken van gemeenschappelijk belang voor het openbaar onderwijs besproken.

U kunt contact met de MR opnemen via onze Parro app.i

Klachtenregeling

Sinds 1 augustus 1998 zijn scholen verplicht gesteld een klachtenregeling te hebben. Als school voelen wij ons verantwoordelijk voor het realiseren van een veilige school met een prettige pedagogisch klimaat. Mochten er ondanks onze inspanningen toch zaken anders gaan dan u verwacht had, dan kunt u ons hierop aanspreken.

In de klachtenregeling wordt onderscheid gemaakt tussen klachten over machtsmisbruik en overige klachten. Onder machtsmisbruik verstaan wij seksuele intimidatie, discriminatie, agressie, geweld en pesten. De overige klachten kunnen bijvoorbeeld gaan over begeleiding van leerlingen, toepassen van strafmaatregelen, beoordeling van leerlingen en de schoolorganisatie. Mocht er sprake zijn van ernstige klachten over een vorm van machtsmisbruik ten opzichte van een leerling, dan kunt u een beroep doen op de interne vertrouwenspersoon, de externe vertrouwenspersoon of een officiële klacht indienen bij de klachtencommissie.

Op onze school zijn Ine Mulders en José Prins benoemd als vertrouwenspersonen. Bij een van hen kunt u altijd terecht om vertrouwelijk een probleem te bespreken. Zij zullen naar uw verhaal luisteren en bespreken welke stappen ondernomen kunnen worden.

De contactpersoon kan u doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon van de school.

Voor de scholen van OBODB is dat mevrouw Bernadette Hes-Boots. Bernadette is gecertificeerd vertrouwenspersoon Ongewenste Omgangsvormen en Integriteit en is aangesloten bij de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen (LVV). Daarnaast is zij MfN-registermediator met specialisaties in het onderwijs en teamconflicten. Als je contact opneemt met Bernadette, luistert zij eerst in alle rust naar jouw verhaal. Daarna zoekt zij samen met jou naar de gewenste oplossing voor de kwestie. Dit kan telefonisch, maar ook op een door jouw gewenste locatie.

Bernadette is bereikbaar via E: info@in-b-tweenadvies.nl T: 06-25538458.

De externe vertrouwenspersoon is er om met u verder over de klacht te praten en u te ondersteunen bij eventuele verdere stappen. De externe vertrouwenspersoon is onafhankelijk. Ook de gesprekken met deze persoon zijn strikt vertrouwelijk. Als het nodig mocht zijn, wordt de klacht officieel ingediend bij de klachtencommissie. De klachtencommissie onderzoekt dan de klacht en adviseert het bestuur van de school over de te nemen maatregelen. Het bevoegd gezag beslist wat ze met het advies doet en laat dat alle partijen weten.

We gaan ervan uit dat u met overige klachten in eerste instantie naar de betrokkene gaat, bijvoorbeeld de leerkracht. Komt u er niet samen uit, dan kunt u bij de directie van de school terecht. Bent u daarna nog niet tevreden, dan kunt u het schoolbestuur inlichten dat samen met u naar een oplossing zal zoeken.

Op de site van de Landelijke Klachtencommissie PO/VO kunt u meer informatie vinden over de klachtenregeling: www.onderwijsgeschillen.nl.

De adresgegevens :
Landelijke Klachtencommissie PO/VO
Postbus 85191
3508 AD Utrecht
030-2809590

Op de website van het bestuur staat de klachtenregeling vermeld die onze stichting hanteert: www.obodb.nl

Schooltijden en roosters

Op OBS het Bolwerk hebben we een verkorte middagpauze waarbij de kinderen tijdens de middagpauze op school overblijven en 's middags vroeg vrij zijn. Kinderen die overblijven, eten met de eigen leerkracht in hun eigen lokaal. De kinderen van de groepen 1 t/m 3 lunchen van 12.00-12.15 uur en de kinderen van de groepen 4 t/m 6 lunchen van 12.30-12.45 uur. De groepen 7 en 8 lunchen van 12.30-13.15 uur.

Afhankelijk van de lunchtijd spelen de kinderen voor of na de lunch 30 minuten buiten onder toezicht van Double Sports. Ouders kunnen er ook voor kiezen om hun kind naar huis te laten gaan voor de lunch. De kosten die aan de opvang door Double Sports tijdens de middagpauze verbonden zijn, bedragen € 150,00 per kind voor een heel schooljaar.

Voor meer informatie over Double Sports kunt u kijken op: <https://doublesports.nl>

Schooltijden

Locatie Menneweg

Maandag: 8.30-14.45 uur
Dinsdag: 8.30-14.45 uur
Woensdag: 8.30-12.15 uur
Donderdag: 8.30-14.45 uur
Vrijdag: 8.30-14.45 uur
Groep 1 t/m 4 vrijdag tot 12.15 uur

Locatie Diligence

Maandag: 8.45-15.00 uur
Dinsdag: 8.45-15.00 uur
Woensdag: 8.45-12.30 uur
Donderdag: 8.45-15.00 uur
Vrijdag: 8.45-15.00 uur

Voorschoolse en naschoolse opvang

Voor de voorschoolse en naschoolse opvang kunnen de ouders kiezen uit twee opvangorganisaties in de nabijheid van de school. Tegenover de school bevindt zich Partou en op kleine loopafstand van de school bevindt zich Blos Kinderopvang. Voor meer informatie over de mogelijkheden en de tarieven van de verschillende kinderopvangorganisaties kunt u terecht op de websites van de organisaties.

Voorschoolse opvang

De VSO van BLOS kinderopvang opent dagelijks haar deuren vanaf 7:00 uur voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Uw kind kan de dag rustig beginnen voordat het naar school gaat.

Daarna wordt je zoon of dochter onder begeleiding van een BLOS medewerker naar de klas gebracht. Dat is pas een win-win situatie!

Meer weten over de voorschoolse opvang van BLOS? Neem een kijkje op de [website](#).

Jaarplanning

Het vakantierooster, de vrije dagen en de studiedagen worden voor het gehele schooljaar vastgesteld. De jaarplanning voor het schooljaar 2023 - 2024 kunt u vinden in de Parro app.

De Ouderraad

De ouderraad houdt zich vooral bezig met de organisatie van festiviteiten en speciale activiteiten binnen en buiten de school. De ouderraad heeft een dagelijks bestuur, maar bij de uitvoer van de activiteiten en evenementen is de hulp van andere ouders ook vaak gewenst. Ook de steun door middel van de vrijwillige ouderbijdrage is hierbij onontbeerlijk.

De Ouderbijdrage

Basisonderwijs is in principe kosteloos. Om ons onderwijs te kunnen verrijken met activiteiten en uitstapjes, vragen wij een vrijwillige ouderbijdrage. Alle leerlingen doen mee aan de activiteiten, ook als de ouderbijdrage niet betaald is.

Vanuit de ouderbijdrage financieren wij onder andere het startfeest en het slotfeest. Deze ouderbijdrage voor het schooljaar wordt jaarlijks tijdens de jaarvergadering van de ouderraad bepaald en vervolgens formeel door de Medezeggenschapsraad vastgesteld. Voor het schooljaar 2023 - 2024 is de vrijwillige ouderbijdrage € 25.

Vanuit de ouderbijdrage worden naast de activiteiten voor de school ook de kosten van de ongevallenverzekering betaald. Alle leerlingen zijn gedurende alle schoolactiviteiten vanaf een uur voor schooltijd tot een uur na schooltijd verzekerd.

Schoolreizen en excursies

Naast extra activiteiten en vieringen op school, gaan we ook met de kinderen op schoolreis of op kamp. We gaan ervan uit dat alle leerlingen aan deze activiteiten deelnemen. De kosten van de schoolreis en het kamp staan los van de jaarlijkse ouderbijdrage en worden door de ouders betaald. Wanneer de kosten voor het schoolreisje of het kamp niet kunnen worden voldaan, kunt u contact opnemen met de directie.

De groepen 1 t/m 7 maken een schoolreis van een hele dag. Ze gaan naar een leuke bestemming waar ze onder begeleiding van leerkrachten en ouders een geweldige dag hebben. De bestemming van het schoolreisje verschilt per groep en is ieder jaar weer anders. De vrijwillige bijdrage van het schoolreisje per kind wordt jaarlijks vastgesteld. Ter indicatie was het bedrag afgelopen jaar € 26,00

De leerlingen van groep 8 gaan aan het begin van het schooljaar drie dagen met elkaar op kamp. In deze dagen wordt het programma afgewisseld met natuur, sport en spel, speurtochten en nog veel meer. De kosten voor het kamp worden jaarlijks vastgesteld en bedragen ongeveer € 140,-

Afspraken in de school

- De leerlingen van de Menneweg worden tussen 8.15 en 8.25 uur verwacht op school. Er is om 8.20 een leerkracht aanwezig op het plein. Voor de Diligence is dit een kwartier later. De leerlingen worden daar tussen 8.30 en 8.40 uur op school verwacht. Om 8.35 is er een leerkracht aanwezig op het plein.
- Op het plein lopen wij met de fiets en de fietsen parkeren we in de daarvoor bestemde fietsenrekken.
- Ons schoolplein houden wij rookvrij.
- Ouders die hun kinderen komen halen of brengen gebruiken de juiste looproute: de groepen 3 t/m 5 via de hoofdingang van de Menneweg. De kleutergroepen via de

kleuteringang. Op de locatie Diligence gaat groep 8 via de ingang bij de teamkamer, groepen 6 en 7 via de hoofdingang.

- Om 8.30 uur op de Menneweg en om 8.45 op de Diligence start de schooldag en sluiten de schooldeuren voor de rust in de school.
- Tijdens de gymnastieklessen dragen de kinderen geschikte kleding en schoenen.
- Hoofddekseels worden in de klas afgedaan. Dit met uitzondering van de hoofddekseels vanuit geloofsovertuigingen.
- Schade wordt verhaald op degene die de schade veroorzaakt heeft.
- De school is niet aansprakelijk voor diefstal of beschadiging van eigendommen zoals schade aan fietsen, kleding of andere voorwerpen. Dit geldt ook voor diefstal en beschadigingen van eigendommen in de gymzaal.
- Onder schooltijd staan meegebrachte mobiele telefoons uit. De leerlingen bewaren mobiele telefoons in hun la of in hun jas of tas op de gang. Wanneer leerlingen onder schooltijd toch gebruik maken van hun mobiele telefoon, neemt de leerkracht de mobiele telefoon in beslag en krijgt de leerling de telefoon terug aan het einde van de schooldag.
- Bij ziekte wordt uw kind door een volwassene mondeling, schriftelijk of telefonisch tussen 8.00 en 8.30 uur afgemeld.
- Ongeveer 10 minuten voor de les gaat de school open en is er de gelegenheid even kort de leerkracht te spreken. Voor meer dan een korte vraag of mededeling, is het handig even een afspraak te maken voor een gesprek na schooltijd, zodat we er rustig de tijd voor kunnen nemen.
- Het komt soms voor dat een kind nog niet zindelijk is als het op de basisschool wordt aangemeld. Een leerkracht kan, in verband met de veiligheid van de andere kinderen, de groep niet achterlaten om een kind te verschonen. Mocht uw kind nog niet zindelijk zijn, dan wordt verwacht dat u als ouder zelf voorzieningen treft om uw kind te (laten) verschonen.

Schoolgebouw

Centrale hal

Op beide locaties van onze school is de centrale hal van het Bolwerk het hart van onze school. Deze ruimte is niet alleen een ontmoetingsplek voor kinderen en ouders, maar is ook multifunctioneel ingericht. De hal is ingericht met flexibel meubilair waardoor de hal kan worden gebruikt als mediatheek en plaats om samen te werken. De ruimte is ingericht met computers, en heeft werkplekken.

Naast de centrale hal beschikken wij op beide locaties over een inpandige speelzaal. De kleuters gymmen in deze speelzaal.

In de lokalen hangen digiborden en er wordt gebruikgemaakt van moderne methoden en leermiddelen. De groepen 3 t/m 8 gaan voor de gymles naar de sportzaal van de Wasbeek.

Groen schoolplein

In schooljaar 2012-2013 is op locatie Menneweg het Groene Schoolplein officieel geopend en in gebruik genomen. Uit onderzoek door Jantje Beton is gebleken dat een groen schoolplein zorgt voor intensievere beweging van kinderen tijdens de pauze. Ook heeft het spelen op een groen schoolplein een positief effect op het concentratievermogen van de leerlingen na de pauze. Op ons groene schoolplein brengen wij de kinderen meer in contact met de natuur. De leerlingen spelen, ontdekken en ontspannen op de verschillende plekken van het schoolplein. Op een aantal zaterdagen per jaar wordt er door leerkrachten en ouders hard gewerkt om het plein netjes en aantrekkelijk te houden. Daar waar mogelijk wordt dit stukje natuur ingezet als ondersteuning van verschillende lessen.

*‘Samen avonturen
belevén tijdens de
pauze!’*

Kiss & Ride zone locatie Menneweg

De rijstrook voor is een zogenaamde ‘Kiss & Ride’-zone. ‘Kiss & Ride’-zones zijn parkeerstroken bedoeld om passagiers van personenauto's af te zetten of op te halen en

meteen weer verder te rijden. Ouders kunnen hun kind dus wel met de auto afzetten voor de school, maar wanneer ze gebruik maken van de parkeerstroken in de 'Kiss & Ride'-zone, kunnen ouders niet met hun kind mee de school binnen lopen.

Om de 'Kiss & Ride'-zone goed te laten werken en de verkeersveiligheid van de kinderen te vergroten, vragen wij iedereen zich te houden aan de regels die gelden binnen een 'Kiss & Ride'-zone. Dat betekent:

- Stoppen om uw kinderen uit de auto te laten stappen, dient u op een van de parkeerstroken te doen om de doorstroming van de Kiss & Ride zone te behouden.
- De ouders die de 'Kiss & Ride'-strook gebruiken, moeten ook direct weer doorrijden. De kinderen stappen het meest veilig uit aan de kant van de school.
- Voor ouders die even mee naar binnen willen, is parkeerruimte beschikbaar in een parkeervak in de omliggende straten van de school.

Rond de locatie Diligence is voldoende parkeergelegenheid. Wij vragen alle ouders die de locatie Diligence bezoeken te parkeren in de daarvoor bestemde parkeervakken.

Leerlingen die op de fiets naar school komen, kunnen hun fiets parkeren in de daarvoor bestemde fietsenrekken.

Leerplicht

Wanneer mag uw kind naar school?

Een kind is vanaf vijf jaar leerplichtig. De leerplichtwet zegt hierover: 'Ouders hebben de verplichting hun kind op een school in te laten schrijven op de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin een kind de leeftijd van vijf jaar bereikt'. Uw kind is echter vanaf vier jaar al welkom op de basisschool. Over het algemeen gaat een kind naar school van zijn of haar vierde verjaardag. Wanneer een kind eenmaal is ingeschreven op een basisschool, dan is de ouder verantwoordelijk dat het kind regelmatig onderwijs volgt en dus regelmatig naar school komt, ook al is het kind nog niet leerplichtig. Conform de leerplichtwet wordt bij ongeoorloofd schoolverzuim een melding gedaan bij de leerplichtambtenaar. Kinderen die de leeftijd van drie jaar en negen maanden hebben bereikt, mogen alvast een aantal ochtenden komen wennen voordat ze vier jaar worden. Dit gebeurt in overleg met de groepsleerkracht van het kind.

Vrijstelling van schoolbezoek (10 dagen regeling)

Wanneer kunnen kinderen vrijstelling krijgen van de leerverplichting?

Er wordt in de wet een verschil gemaakt tussen kinderen van vijf jaar en kinderen van zes jaar en ouder; vanaf de leeftijd van zes jaar zijn de regels zeer strikt.

Er bestaat echter voor alle leerplichtige kinderen de mogelijkheid tot vrijstelling van schoolbezoek. Als er sprake is van bijzondere familieomstandigheden dan kunt u de directeur van de school daarvoor om toestemming vragen.

Vervolgens kan de directeur - hij of zij wordt namelijk door de minister verantwoordelijk gesteld - vrijstelling van schoolbezoek verlenen tot een maximum van tien dagen per schooljaar.

Dit bijzondere verlof wordt niet verleend om eerder met vakantie te gaan. In tegenstelling tot wat sommigen denken, houdt deze regeling niet in dat kinderen zonder meer recht hebben op tien extra vakantiedagen in een schooljaar.

Het is mogelijk om vrijstelling aan te vragen wanneer één van de ouders beroepshalve niet tijdens de reguliere schoolvakanties verlof kan krijgen.

Als u een beroep wilt doen op deze zogenaamde 10-dagenregeling, dan dient u daarvoor een werkgeversverklaring te overleggen waaruit blijkt dat het voor u onmogelijk is om gedurende de schoolvakantie verlof op te nemen. Een dergelijk eventueel verlof mag niet tijdens de eerste twee schoolweken verleend worden. Voor leerlingen uit groep 8 geven wij in de laatste schoolweek geen extra vakantieverlof in verband met het afscheid.

Bijzonder verlof aanvragen

Aanvragen voor bovenstaande verloven dienen altijd schriftelijk te geschieden en wel tien dagen voor de aanvang van de eerste verlofdag. Formulieren hiervoor zijn verkrijgbaar bij de groepsleerkracht.

Meer informatie over de leerplichtwet vindt u op de website van onze school.

Ouders en School

Op het Bolwerk vinden wij het belangrijk om samen met ouders op te trekken in de zorg voor de ontwikkeling van hun kind. Een goede samenwerking met ouders is een voorwaarde voor een optimale begeleiding van de leerlingen op school. Ouders hebben regelmatig contact met de leerkracht van hun kind en zijn goed op de hoogte van de vorderingen van hun kind.

Op veel gebieden proberen wij ouders te betrekken bij alle activiteiten in en rond de school. Naast de betrokkenheid binnen de medezeggenschapsraad en de ouderraad, zijn ouders actief binnen de school op veel andere gebieden. Zo ondersteunen ouders de school en de ontwikkeling van de kinderen ook bij activiteiten als lezen, koken, zelfstandig werken, werken op computers, schoolreisjes en groepsgebonden activiteiten.

Verteltassen

Een verteltas is een kleurrijke stoffen tas met daarin een mooi prentenboek. Een thema uit het boek is uitgewerkt met behulp van een informatief boek, een cd, attributen, handpoppen en/ of spelletjes. Een enthousiaste groep ouders en leerkrachten bedenken thema's voor de verteltassen en maken samen tassen en de inhoud van de tas.

De verteltassen betrekken ouders bij het onderwijs en de ontwikkeling van hun kind en kunnen via een uitleensysteem door de kinderen mee naar huis worden genomen. Samen met uw kind kunt u thuis aan de slag met de inhoud van de verteltas. Door de verteltas samen met uw kind te gebruiken in de thuisomgeving stimuleert u de taalontwikkeling van uw kind. Op een speelse manier worden de woordenschat, het taalbegrip, het taalgebruik, de leesbeleving en de fantasie van uw kind gestimuleerd. Daarnaast vergroot de verteltas het lees- en voorleesplezier van ouder en kind. De verteltassen worden ook tijdens de lessen ingezet door de leerkrachten.

Informatievoorziening aan ouders

Een goed contact met ouders op basis van vertrouwen en wederzijds respect vinden wij heel belangrijk. Wij zien dit als een voorwaarde om gezamenlijk het kind zo goed mogelijk te volgen en te begeleiden. In onze organisatie zijn verschillende mogelijkheden om met elkaar in contact te komen ingebouwd, namelijk:

- **Rapportgesprekken**

Telkens na de vaststelling van de resultaten, worden de ouders door de leerkracht op school uitgenodigd. Tijdens dit gesprek worden de voortgang en de resultaten en vorderingen van het kind doorgenomen en eventuele vragen beantwoord. Voor groep 8 wordt er een speciale informatieavond georganiseerd over het voortgezet onderwijs.

Deze gesprekken zijn terug te vinden in de jaarplanning op de website van de school.

- **Website**

Via de website van de school (www.obshetbolwerk.nl) kunnen ouders zich op de hoogte stellen van de belangrijkste informatie met betrekking tot de school. Er zijn informatiebrieven voor ouders op te vinden en ook de belangrijkste gebeurtenissen in de groepen. De website blijft in ontwikkeling. De nieuwsbrief wordt digitaal verzonden middels Parro.

- **Parro**

Op het Bolwerk werken wij met Parro. Alle digitale communicatie tussen school en ouders verloopt via dit communicatiekanaal. Wanneer wij beschikken over het e-mailadres van ouders, sturen wij ouders een uitnodiging vanuit Parro om zich aan te melden voor dit communicatieportaal.

De nieuwsbrief wordt regelmatig uitgegeven. Dit periodiek bevat onder meer de bijgewerkte kalender voor de komende periode, wijzigingen in de klassenindeling, toelichting op aanstaande activiteiten, verslagen van voorbije activiteiten en nieuws vanuit de ouderraad en de medezeggenschapsraad.

De nieuwsbrieven worden aan ouders verzonden middels Parro.

Inzage in kinddossiers

Indien een ouder inzage wenst in een kinddossier van het eigen kind kan via de leerkracht een afspraak gemaakt worden. Dit dossier is dan in te lezen in het bijzijn van een personeelslid van de school. Toets uitslagen en onderzoeksverslagen van externe instanties mogen worden gekopieerd. De door leerkrachten opgestelde verslagen en plannen mogen ingelezen worden, maar niet worden gekopieerd.

Inschrijving nieuwe leerlingen

In de loop van het gehele schooljaar kunnen leerlingen aangemeld worden voor de verschillende groepen. Een gesprek met de directeur gaat altijd vooraf aan een aanmelding. In het gesprek wordt over de identiteit van de school gesproken. Tijdens dit gesprek kunnen de ouders een kijkje nemen in ons gebouw om zo te ervaren hoe wij werken.

Na het invullen van het aanmeldformulier worden de gegevens van ouders en kind in de administratie opgenomen.

Als het kind afkomstig is van een andere basisschool krijgen wij van de ouders of de vorige school het leerlingdossier met daarin het onderwijskundig rapport, het LVS (leerlingvolgsysteem), recente toetsgegevens en het 'gewone' rapport alsmede een bewijs van uitschrijving van de vorige school. Binnen zeven dagen sturen wij een bewijs van inschrijving naar de vorige school. Kinderen die van andere scholen komen zijn welkom, nadat uit het onderwijskundig rapport van de vorige school geen reden tot weigering is gebleken.

Schorsing en verwijdering

Schorsing en verwijdering van leerlingen komt zelden voor. Alleen in extreme situaties zullen wij uiteindelijk overgaan tot schorsing en verwijdering als maatregel. De beslissingsbevoegdheid over toelating en verwijdering van leerlingen ligt bij het bestuur. Voordat tot schorsing of verwijdering wordt overgegaan, hoort de directeur alle partijen en maakt hier een verslag van. De directeur zal advies inwinnen bij de leerplichtambtenaar, de inspectie van onderwijs en de directeur-bestuurder van de stichting OBODB. Op de website van het bestuur: www.obodb.nl is het volledige protocol schorsing en verwijdering terug te vinden.

Veiligheidsplan

Een veilige school is een school waar leerlingen, ouders en medewerkers veilig zijn en zich veilig voelen. Het gaat daarbij om meer dan een veilig schoolgebouw, een goed functionerend brandalarm en overzichtelijke, toegankelijke nooduitgangen. Een veilige school is ook een school waar mensen respectvol met elkaar omgaan en waar voorkomen wordt dat kinderen elkaar discrimineren of buitensluiten.

Op Het Bolwerk willen we bewust en actief werken aan veiligheid op school. Hiervoor is het zogenaamde veiligheidsplan en calamiteitenplan opgesteld. Met het vastleggen van een aantal afspraken en richtlijnen rondom veiligheid denken we goede en duidelijke handvatten te kunnen bieden voor de manier waarop verschillende geledingen binnen de school met veiligheid om kunnen en moeten gaan. Het veiligheidsdocument, inclusief bijlagen en beschreven activiteiten, wordt jaarlijks door de directeur in samenwerking met de Medezeggenschapsraad geëvalueerd. Het volledige veiligheidsplan en calamiteiten-plan is te vinden op onze website www.obshetbolwerk.nl.

Veiligheid binnen onze school

Pesten

De school heeft zich tot doel gesteld om een "veilige school" voor alle leerlingen te zijn. Iedereen wil graag dat zijn/haar kinderen een fijne, zorgeloze schooltijd hebben. Pesten is niet alleen op het moment zelf heel vervelend, maar kan ook van invloed zijn op het verdere leven. Plagen mag, maar pesten zien we als een vorm van kindermishandeling en zal niet getolereerd worden.

Meestal wordt pesten in de klas of op het plein verborgen gehouden. Daarom beschouwen we het niet als klikken wanneer iemand vertelt dat er gepest wordt. Er zijn regels opgesteld om duidelijk te maken dat we het belangrijk vinden dat kinderen en leerkrachten op een prettige manier met elkaar omgaan. Aan het begin van ieder schooljaar worden de regels besproken. Daarbij komt het onderwerp "pesten" aan de orde.

Er wordt aan de kinderen uitgelegd hoe belangrijk we het vinden dat ieder kind zich veilig en waardevol voelt. De kinderen wordt verteld wat je kunt doen als je zelf gepest wordt, of als je ziet dat een ander gepest wordt. Als ouder bent u hierbij ook nodig. Zelf bent u een belangrijk voorbeeld. Allicht dat u dit onderwerp ook wel eens met uw kind bespreekt.

Wanneer er problemen zijn, omdat uw kind gepest wordt, of zelf pest, zullen wij u hierover aanspreken. U kunt ook de school aanspreken. Het is belangrijk om samen te bespreken wat ons te doen staat. De school zal in een dergelijk geval handelen volgens het "pestprotocol".

Het PBS beleidsplan geeft aan welke stappen genomen zullen worden in geval van pesten en staat op de website van de school.

Ook hebben we de methode “Kanjertaining” voor alle groepen waar dit onderwerp in voorkomt. Verder doen wij jaarlijks mee met de nationale Week tegen Pesten, die in september gehouden wordt. Op verschillende manieren praten we met de kinderen over pesten en hoe je daarmee om moet gaan.

Daltononderwijs

Op onze school leert elk kind zijn of haar capaciteiten en talenten optimaal te benutten.

Vanuit de individuele ontwikkelingsbehoefte van het kind geven we elk kind de aandacht die het nodig heeft om zich optimaal te ontplooien. Daarbij vinden we een veelzijdige ontwikkeling belangrijk. We richten ons zowel op de cognitieve en sociaal – emotionele ontwikkeling, als ook op de motorische en creatieve ontwikkeling / kunstzinnige vorming.

We streven ernaar dat kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige (jong)volwassenen met respect voor elkaar en voor de wereld om hen heen.

Door gebruik te maken van activerende werkvormen, die ruimte bieden voor nieuwsgierigheid en het zelf (of samen) doen, leren we kinderen oplossingsgericht te denken en te werken. Zo bereiden we de kinderen voor op het voortgezet onderwijs en een actieve rol in de maatschappij.

Onze school wil een veilige, uitnodigende en inspirerende leeromgeving bieden voor de kinderen. Alleen dan kunnen we het beste in elk kind naar boven halen. Leerkrachten, ouders en kinderen werken met elkaar op basis van de kernwaarden van Daltononderwijs en in een klimaat van wederzijds respect en vertrouwen. Daarbij luisteren we naar elkaar en leren we van elkaar, terwijl iedereen zijn/ haar eigen verantwoordelijkheid draagt. Samen willen we ervoor zorgen dat het onderwijs elke dag een beetje beter wordt.

De centrale vraag voor bestuur, directie, leerkrachten, ouders en kinderen is telkens: wat kan ik doen om het beter te maken? Wat moet ik leren, wat kan ik veranderen en wie kan ik om hulp vragen? Zo realiseren we een optimale leeromgeving en een grote betrokkenheid bij de ontwikkeling van onze kinderen.

Uitdagen tot leren is uitdagen tot leven.

Onderwijsaanbod

Taal, schrijven en rekenen vormen de basis voor de andere leer- en vormingsgebieden, zoals wereldoriëntatie, natuuronderwijs, gezond en redzaam gedrag, sport en spel en kunstzinnige vorming.

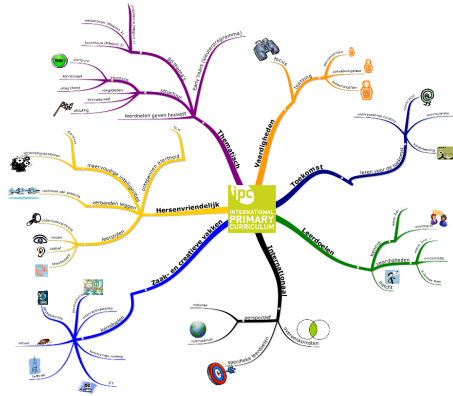
In de groepen 1 en 2 ligt het accent op het voorbereidend leren ten behoeve van de basisvaardigheden taal, schrijven en rekenen. Het leren binnen de kleuterbouw kent een overgang van het onbedoelde ontwikkelend leren vanuit het spel, tot het meer beredeneerd en gestuurde leren aan de hand van bepaalde opdrachten. De leerkracht speelt door middel van observatie en registratie in op de ontwikkeling van het jonge kind en biedt onderwerpen aan waar de leerling op dat moment aan toe is. Het kind wordt bovendien uitgedaagd om de naastgelegen gebieden te verkennen. Hierbij maken wij gebruik van thema's.

Vanaf groep 3 wordt er verder gewerkt aan de ontwikkeling van de leerlingen op de verschillende leer- en vormingsgebieden. Door middel van zorgvuldig klassen- en groepsmanagement leren wij iedere leerling binnen de basisvaardigheden in de groep om zelfstandig te leren werken naar eigen aanleg en tempo. Het beginnende lezen, schrijven en rekenen kent veel oefeningen waarbij het tempo steeds hoger wordt. Bij taal wordt begonnen met oefeningen met woorden, zinsdelen en zinnen en bij het rekenen krijgen de verschillende rekengebieden als cijferen en vermenigvuldigen en meten, tijd en geld aandacht. Vanuit

duidelijk opgebouwde leerlijnen werken wij toe naar het behalen van alle gestelde doelen binnen het basisonderwijs.

Om de vorderingen van de leerlingen te kunnen volgen, maken wij naast de toetsen uit de gebruikte methodes ook gebruik van het IEP-leerlingvolgsysteem (LVS).

Voor een meer uitgewerkte beschrijving van ons onderwijsaanbod kunt u terecht op onze website www.obshetbolwerk.nl.

Een inspirerend en vooruitstrevend curriculum waarbij effectief leren centraal staat

Privacy

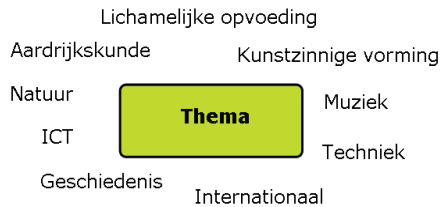
Op onze school wordt zorgvuldig omgegaan met de privacy van onze leerlingen. In verband met het geven van onderwijs, het begeleiden van onze leerlingen, en de vastlegging daarvan in de administratie van de school, worden er gegevens over en van leerlingen vastgelegd. Deze gegevens worden persoonsgegevens genoemd. Het vastleggen en gebruik van deze persoonsgegevens is beperkt tot informatie die strikt noodzakelijk is voor het onderwijs. De gegevens worden beveiligd opgeslagen en de toegang daartoe is beperkt. De school maakt ook gebruik van digitaal leermateriaal. De leveranciers van die leermaterialen ontvangen een beperkt aantal leerlinggegevens. De school heeft met haar leveranciers strikte afspraken gemaakt over het gebruik van persoonsgegevens, zodat misbruik wordt voorkomen. Leerlinginformatie wordt alleen gedeeld met andere organisaties als ouders daar toestemming voor geven, tenzij die uitwisseling verplicht is volgens de wet. In het privacyreglement van onze stichting is beschreven hoe de school omgaat met haar leerlinggegevens, en wat de rechten zijn van ouders en leerlingen. Meer informatie over privacy kunt u lezen op onze website. Natuurlijk kunt u voor vragen ook terecht bij de directie.

IPC

Het Bolwerk werkt voor alle creatieve en zaakvakken vanuit het curriculum van IPC. IPC staat voor het International Primary Curriculum. Het IPC is het curriculum dat volledig draait om zo goed mogelijk leren. Voor alle creatieve en zaakvakken zijn er duidelijke en uitdagende doelen uitgezet in leerlijnen met een concentrische opbouw. Deze leidende leerdoelen zijn aan elkaar gelinkt en zijn getoetst en goedgekeurd door de inspectie van onderwijs. Vanuit verschillende thema's door het schooljaar heen worden alle leerdoelen, behorende bij een bepaalde fase van de ontwikkeling van kinderen, aangeboden in verschillende werkvormen waarbij de leerdoelen centraal staan en toekomstgericht zijn.

Naast de doelen die zijn opgesteld voor de creatieve vakken en de zaakvakken bevat het curriculum ook op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en burgerschap doelen die volgens een opbouwende leerlijn aan bod komen.

Binnen IPC worden de kinderen aanzet tot denken. Vanuit verschillende invalshoeken en gericht op meervoudige intelligentie, wordt er gewerkt aan de eigen ontwikkeling van kinderen. Door het werken met IPC wordt de betrokkenheid bij kinderen in hun eigen ontwikkeling vergroot. IPC richt zich naast het verkrijgen van kennis nadrukkelijk op de ontwikkeling van vaardigheden bij kinderen.

Ieder IPC thema heeft een duidelijke structuur en opbouw.

Startpunt – Het startpunt heeft als doel de kinderen te enthousiasmeren en te motiveren om te leren.

Kennissoogst en vaardigheidsoogst – De kennissoogst heeft als doel de voorkennis van de leerlingen te activeren en vast te leggen.

Uitleg van het thema – Het doel van de uitleg van het thema is de leerlingen te informeren over wat ze gaan leren. De leerlingen weten wat ze gaan leren en kunnen nieuwe verbanden leggen.

Leeractiviteiten – Het doel van de onderzoeks- en verwerkingsactiviteiten is dat de leerlingen de leerdoelen per vakgebied, de persoonlijke doelen van iedere individuele leerlingen en de internationale doelen van het curriculum van IPC voor het gekozen thema behalen.

Afsluiting – Het doel van de feestelijke activiteit ter afsluiting van een thema is dat de leerlingen zich (meer) bewust worden van het geleerde en leren van elkaar.

Alle kinderen worden door een **Assessment for learning** (A4L) gevolgd in hun ontwikkeling. Het A4L is een observatiemiddel waarin de succescriteria van de leerdoelen beschreven staan. Ieder thema van IPC wordt afgesloten met een afsluitende activiteit of een viering.

Rekenen

We werken in de groepen 3 tot en met 8 met de rekenmethode Getal & Ruimte Junior.

Getal & Ruimte jr

Getal & Ruimte jr is oorspronkelijk een veelgebruikte methode voor het voortgezet onderwijs en heeft nu een eigen Junior-versie voor de basisschool. Ook binnen deze methode is weer veel aandacht voor effectief hoofdrekenen en cijferend rekenen (sommen onder elkaar uitrekenen).

De leerlingen werken in een leerwerkboek. Ook middels het werken in het leerwerkboek is differentiatie mogelijk. Dit kunnen we ook digitaal aanbieden. Zo proberen wij in het gehele rekenonderwijs iedere leerling op maat te bedienen.

Inhoudelijk

Inhoudelijk is er meer aandacht voor het toepassen en het verdiepen van het rekenen. Dat maakt de methode uitdagender. Ook is het nieuw dat de hele week één onderwerp centraal staat; begin van de week wordt voorkennis opgehaald en instructie gegeven, vervolgens wordt geoefend en eind van de week wordt de leerstof toegepast in contextopgaven. Er is een prominentere rol toebedeeld aan het correct opschrijven van de tussenstappen.

Wij zijn zeker enthousiast en merken tegelijk dat het best even wennen is voor ons allemaal. We nemen de tijd onszelf en de kinderen vertrouwd te maken met de nieuwe aanpak.

Kanjertraining

Vanaf schooljaar 2023-2024 implementeren we de Kanjertraining om kinderen kritisch te leren kijken naar hun eigen gedrag en het gedrag van anderen.

De Kanjertraining leert kinderen positief denken over zichzelf en anderen. De pijlers waarop de kanjertraining is gebouwd, zijn:

- Er is respect voor elkaar
- Pestproblemen worden hanteerbaar en lossen we op.
- Leerlingen durven zichzelf te zijn.
- Leerlingen voelen zich veilig.
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken.
- Leerlingen kunnen hun gevoelens onder woorden brengen.
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen

De vijf Kanjerafspraken:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand doet zielig

Hoe werkt de Kanjertraining?

In elke groep op onze school wordt wekelijks aandacht besteed aan de Kanjertraining. U vindt in alle groepen posters met daarop de kanjerregels. Binnen de Kanjertraining leren kinderen met hulp van hun klasgenoten en de leerkracht te kijken naar de gevolgen van hun gedrag. Het principe van de Kanjertraining bestaat uit het bewust worden van vier manieren van reageren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van vier typetjes.

De vier typetjes:

- Gele pet/Konijn

Te bang en voorzichtig. Het konijn heeft geen weerwoord bij grensoverschrijdend gedrag van rode en zwarte petten.

- Witte pet/Tijger

Rustig, zelfverzekerd, in balans, te vertrouwen, aanspreekbaar op gedrag. De witte pet is te vertrouwen want hij is eerlijk, zegt waar het op staat, doet niets met nare opmerkingen van een ander en is geen meeloper maar denkt zelfstandig.

- Rode Pet/Aap

Clownesk en onverschillig gedrag. De rode pet is de meeloper en moedigt het gedrag van de zwarte pet aan. |

- Zwarte pet/Pestvogel

Grensoverschrijdend, brutaal gedrag. Heeft geen of weinig respect voor een ander.

Levensbeschouwelijk Vormingsonderwijs

In groep 6 t/m 8 worden de leerlingen in de gelegenheid gesteld om één keer per week lessen levensbeschouwelijk vormingsonderwijs te volgen.

Deze lessen duren drie kwartier en worden gegeven door vakdocenten.

Het volgen van deze lessen geschiedt op vrijwillige basis en er zijn geen kosten aan verbonden.

Ouders geven telkens toestemming voor één jaar. Indien de toestemming gegeven is, volgt de leerling het gehele schooljaar deze lessen. Het is niet mogelijk tussentijds te stoppen. Leerlingen die niet deelnemen aan dit programma gaan in hun eigen lokaal met werk aan de slag.

Het doel van het vormingsonderwijs is, dat leerlingen werken aan hun identiteit en dat ze hun plek vinden in onze samenleving.

Dat zij personen worden, die nadenken en met anderen kunnen samenleven.

Met (bron)verhalen, vaardigheden en ideeën die de leerlingen tijdens onze lessen opdoen, staan leerlingen steviger in hun schoenen.

Zij leren om hun eigen afwegingen te maken en hun eigen mening te formuleren.

De vakdocent inspireert de leerlingen om een eigen kijk op het leven te ontwikkelen.

De vakdocenten leggen het accent op een levensbeschouwelijke traditie, waarin zij zelf thuis zijn. Tevens hebben zij een open houding naar andere tradities.

De docenten stimuleren de leerlingen om een eigen levensbeschouwelijke houding te ontwikkelen en dragen bij aan begrip, waardering en respect voor anderen.

In de lessen is plaats voor het onderzoeken van de overeenkomsten en verschillen tussen verschillende levensbeschouwingen.

Zo worden de leerlingen voorbereid op hun eigen rol in onze pluriforme samenleving.

Meer informatie kun u vinden op www.vormingsonderwijs.nl

Overgang groep 8 naar het voortgezet onderwijs

In de tweede helft van dit leerjaar vindt een aantal activiteiten plaats om de overgang naar het Voortgezet Onderwijs (VO) zo soepel mogelijk te laten verlopen :

- Gedurende het schooljaar vinden gesprekken plaats tussen ouders en leerkrachten waarin de schoolkeuze centraal staat. In november wordt een pre-advies gegeven voor de plaatsing binnen het VO. In februari volgt het definitieve VO-advies. In deze periode organiseren verschillende VO-scholen hun voorlichtingsavond. Ons advies aan ouders en kinderen is om zich zo breed mogelijk te oriënteren, op meerdere scholen te gaan kijken, voor- en nadelen af te wegen en zo een welbewuste keuze te maken.
- Jaarlijks worden de landelijke eindtoetsen afgenomen.
- De centrale eindtoets is een objectief meetinstrument waarvan de uitslag mede bepalend is voor plaatsing binnen het voortgezet onderwijs. In mei zijn de uitslagen van de centrale eindtoets bekend.
- Aanmelding van leerlingen bij het VO vindt plaats door de ouders. Eind februari wordt het door de ouders ingevulde aanmeldingsformulier, samen met het door de school ingevulde adviesformulier (onderwijskundig rapport) aan de verschillende VO-scholen verzonden. De beslissing over toelating wordt gebaseerd op het advies (onderwijskundig rapport) van Het Bolwerk en de uitslag van de centrale eindtoets.
- In mei/juni volgt eventueel nader overleg tussen Het Bolwerk en de VO-scholen en zo nodig wordt opnieuw met de ouders gesproken.

- De aanmelding van leerlingen bij het voortgezet onderwijs moet uiterlijk eind februari plaatsvinden.
- Voor leerlingen met een leerwegondersteunend onderwijsadvies (LWOO) wordt een speciaal traject gevolgd.
- Het Bolwerk is verantwoordelijk voor het zo soepel mogelijk laten verlopen van de overgang naar het voortgezet onderwijs. Het zelfstandig kunnen werken en het leren studeren worden o.a. bevorderd door het geven van huiswerk, het geven van opdrachten op de lange termijn in de vorm van werkstukken en presentaties.
- Om de leerlingen voor te bereiden op het voortgezet onderwijs starten wij vanaf groep 6 met het incidenteel meegeven van huiswerk aan de leerlingen. In de daaropvolgende jaren loopt dit op tot een aantal keren huiswerk per week.

Gedurende het eerste schooljaar van het VO krijgt Het Bolwerk rapporten over de prestaties van de oud-leerlingen. Indien gewenst kan de VO-school bij Het Bolwerk aanvullende informatie over de leerlingen inwinnen. Slechts zelden wordt hier gebruik van gemaakt.

Leerlingvolgsysteem

Wij volgen onze leerlingen met het IEP leerlingvolgsysteem.

IEP is een alternatief voor de veelgebruikte CITO. De visie achter IEP sluit naadloos aan op onze ideeën. Immers: een leerling is meer dan taal en rekenen. IEP biedt toetsen op het gebied van Hoofd, Hart en Handen.

Naast de kernvakken rekenen, spelling, technisch lezen en begrijpend lezen worden ook kindkenmerken als sociaal emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen in kaart gebracht. IEP vergelijkt de scores van kinderen niet met de gemiddelde scores in Nederland, maar kijkt naar de persoonlijke leercurve van ieder kind. In de groepen 3-4-5 worden de scores uitgedrukt in percentages, in de groepen 6-7-8 gebeurt dit in referentieniveaus.

De tussenresultaten worden teambreed geëvalueerd en het plan van aanpak wordt besproken. Het gemaakte beleid wordt daarbij onder de loep genomen. Hebben we de goede dingen gedaan? Welke afspraken blijken succesvol te zijn (en blijven we volhouden)? Welke afspraken zijn minder succesvol (en hoe stellen we deze afspraken bij)? We maken van de A-toetsen en van de B-toetsen altijd een trendanalyse. We bekijken dus niet één toets, maar we bekijken er drie op een rij en analyseren de trend. Hoe doet een bepaald leerjaar het drie jaar op rij (bijvoorbeeld hoe scoort groep 6 de afgelopen drie jaar op begrijpend lezen)? Op deze manier kijken geeft veel informatie. We leggen de lat hoog, maar wel haalbaar en realistisch.

Speciale zorg voor leerlingen

De extra zorg voor kinderen is gekoppeld aan het beleid rond "Weer Samen Naar School" (WSNS). De bedoeling van dit beleid is kinderen zoveel mogelijk op de eigen basisschool te houden en te begeleiden en niet naar het speciaal basisonderwijs te verwijzen.

Bij WSNS zijn alle scholen in Nederland ondergebracht in samenwerkingsverbanden. Het Bolwerk maakt deel uit van het *Samenwerkingsverband Duin-en Bollenstreek*, waarin ongeveer zeventig scholen samenwerken. Hiervan maken ook de twee scholen van speciaal basisonderwijs, de Don Boscoschool in Lisse en de Savioschool in Hillegom deel van uit. Voorheen werden dit de M.L.K-school en de L.O.M -school genoemd.

Alle scholen in een samenwerkingsverband kennen de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Door het volgen van cursussen, het ontwikkelen van een leerlingvolgsysteem, loslaten van strikt klassikaal onderwijs, proberen we de doelstellingen van WSNS zoveel mogelijk te bereiken.

Toch lukt het niet alle kinderen op de basisschool te houden. Er zullen altijd kinderen zijn die dermate gespecialiseerde hulp nodig hebben, die door een reguliere basisschool niet geboden kan worden. De kinderen kunnen verwezen worden naar de genoemde scholen voor speciaal basisonderwijs of naar de scholen voor speciaal onderwijs. Dit zijn scholen voor bijvoorbeeld slechtziende kinderen, scholen voor kinderen met spraak/taalproblemen of voor motorisch beperkte kinderen, de z.m.o.k.- scholen etc.

Op het Bolwerk hebben wij een zorgplan waarin de manier van omgaan met zorg van onze school beschreven staat. In het zorgplan staan alle afspraken met betrekking tot de zorg vermeld. Door de ontwikkelingen binnen het passend onderwijs is het zorgplan een zogenaamd levend document. Dit wordt steeds aangepast naar de meest actuele ontwikkelingen binnen het passend onderwijs.

Binnen de school is de intern begeleider verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de zorg binnen de school. Per groep bespreekt de intern begeleider de ontwikkeling en de resultaten van de leerlingen met de groepsleerkracht(en). Soms is het nodig verder te praten over een individueel kind. Dit kind wordt dan verder besproken in een zogenaamde kindbespreking.

Bij deze kindbespreking zijn de intern begeleider en de leerkracht aanwezig. Indien over een kind een kindbespreking is gehouden, worden ouders geïnformeerd over eventuele aanpassingen in het onderwijsprogramma. Dit kan bijvoorbeeld een extra hulpprogramma zijn, dat op school of thuis gemaakt kan worden. Ook is het mogelijk dat de onderwijsassistent op bepaalde momenten met het kind aan de slag gaat.

Onder zorgbreedte verstaan we de zorg die besteed wordt aan de kinderen die afwijken van het gemiddelde van de klas qua gedrag en/of leerprestaties. Dit kunnen kinderen zijn die duidelijk beneden het gemiddelde scoren, maar evengoed kinderen die duidelijk boven het gemiddelde scoren en waarvoor de leerstof niet uitdagend genoeg is.

Om te kunnen constateren of een kind extra zorg behoeft, wordt gebruikgemaakt van gestandaardiseerde observatielijsten (t.a.v. gedrag) en toetsmateriaal.

Belangrijk is om zorgen die je hebt te delen met elkaar. Het geheel is een schoolgebeuren en iedereen is daar mede verantwoordelijk voor. Daarnaast is het noodzakelijk dat ouders vanaf het eerste moment betrokken worden bij de gang van zaken met betrekking tot hun kind. Het

creëren van een doorlopende lijn met betrekking tot de ontwikkeling van het kind heeft te maken met wat zich zowel binnen als buiten de school afspeelt. Alle leerling-gegevens worden bewaard in een leerlingendossier.

Wat betreft de zorg zien we u als ouder als een belangrijke partner voor het bereiken van de beste resultaten van uw kinderen. Wij vinden het belangrijk om, daar waar mogelijk is, samen met u ons onderwijs en onze zorg voor uw kind zo goed mogelijk vorm te geven. Op die manier kunnen we gezamenlijk de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk begeleiden en stimuleren.

Wat te doen wanneer er extra ondersteuning nodig is?

Soms maakt de leerkracht of u zich zorgen over de ontwikkeling van uw kind. De leerkracht overlegt dan met u en kijkt naar mogelijke kansen en oplossingen. Indien nodig overlegt de leerkracht ook met de intern begeleider over welke hulp gewenst is. Samen met u worden stappen ondernomen om uw kind die hulp en aandacht te bieden die het nodig heeft. Vervolgens wordt er indien nodig een plan gemaakt waarin staat op welke manier deze ondersteuning plaats zal vinden. De resultaten worden met u besproken.

Externe hulp

Het kan zijn dat er intensievere hulp nodig is bij de ontwikkeling van uw kind. De school kan dan specialistische externe hulp inschakelen. Hier wordt u als ouder bij betrokken. Ook voor de thuissituatie worden dan indien nodig adviezen gegeven. Er worden duidelijk afspraken gemaakt. De resultaten worden steeds met u besproken.

Passend onderwijs

Wanneer de hulp binnen school ontoereikend is en er handelingsverlegenheid ontstaat, wordt de leerling besproken in een ondersteuningsteam.

Het ondersteuningsteam bestaat uit:

- de ouders van de leerling
- de leerkracht van de leerling
- de intern begeleider
- de directie
- de onderwijsspecialist. Deze beschikt over ruime onderwijservaring en werkt voor en vanuit de visie van het samenwerkingsverband en kent de onderwijs-ondersteunings-mogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. Hij of zij beschikt daarnaast over aanzienlijke kennis van speciale onderwijsbehoeften en heeft de expertise in huis om tijdig voor gespecialiseerde ondersteuningsvragen, voorstellen te doen over uitbreiding van het team met de juiste specialisten. Zijn of haar rol is die van wegwijzer en architect: hij of zij ondersteunt de school bij het vormgeven en vinden van het juiste arrangement. De eventueel daarbij benodigde onderzoeken worden uitgevoerd door anderen vanuit de schoolbegeleidingsdienst-middelen van de school- niet door de onderwijsspecialist.

- en/of de Jeugd/gezinswerker. De evenknie van de onderwijsspecialist, maar dan voor de jeugd en gezinskant (opvoeding). Hij of zij is een generalist werkend vanuit een Jeugd- en Gezinsteam waarin diverse soorten specialistische jeugdhulp zijn samengevoegd. Hij of zij geeft consultatie en advies, denkt mee en versterkt professionals in het onderwijs. Hij of zij is gericht op eigen kracht van kinderen, gezinnen en hun (sociale) omgeving waaronder nadrukkelijk de school. Hij of zij weet de weg in het veld van opvoed- en opgroeiondersteuning en staat in nauw contact met de aanbieders. Hij of zij kan uit de voeten met de op school gebezigde handelingsgerichte werkwijze en terminologie.

Binnen het team wordt een groeidocument/OPP opgesteld. Met elkaar wordt bekeken welke extra zorg er nodig is. Dit wordt een ondersteuningsarrangement genoemd.

Soms is het voor het begeleiden van leerlingen noodzakelijk om extra onderzoek te doen naar leer en/of gedragsproblemen. Ouders, leerkrachten en intern begeleider zullen dan in overleg een hulpvraag formuleren. De school gaat dan op zoek naar de juiste professional.

Een ondersteuningsarrangement kan bestaan uit:

- aanvullende ondersteuning in de groep/school
- regelmatig leerlingbespreking
- intensieve ambulante begeleiding
- combinatie van onderwijs en daghulp.

De school bepaald uiteindelijk of het ondersteuningsarrangement uitgevoerd kan worden binnen de school.

Wanneer het ondersteuningsarrangement niet gerealiseerd kan worden op school zal er eerst gekeken worden of er binnen het bestuur en het samenwerkingsverband scholen zijn die de zorg wel kunnen bieden. Als dat het geval is wordt de leerling ingeschreven op een andere basisschool. Soms blijkt verwijzing en plaatsing speciaal (basis) onderwijs noodzakelijk. Er zijn dan een aantal stappen die doorlopen moeten worden:

Gesprek met voorgenomen sbo of so-school

Op het moment dat duidelijk is dat aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling het best tegemoet kan worden gekomen in het speciaal onderwijs, wordt in eerste instantie een deskundige van de beoogde sbo of so-school uitgenodigd op de school. Deze persoon kan ook dienen als de tweede deskundige als bedoeld in de regelgeving. Met de tweede deskundige worden de mogelijkheden doorgesproken in termen van duur en intensiviteit van het arrangement. Daarbij komt aan de orde op welke wijze de sbo of so-school met haar specifieke expertise invulling kan geven aan het benodigde arrangement. Gekeken wordt naar de mogelijkheden om een arrangement zo flexibel mogelijk vorm te geven, bijvoorbeeld een aantal dagdelen plaatsing in plaats van een volledige lesplek. Tenslotte wordt uitgebreid stilgestaan bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling en de mogelijkheden die dit perspectief op termijn biedt voor terugplaatsing in het regulier onderwijs.

Afgeven toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Als stap a is afgerond wordt bij de het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd. Hierbij wordt procedureel getoetst of alle stappen via de afgesproken procedure

zijn doorlopen. Dit gebeurt in de commissie TLV. De commissie TLV bestaat uit het ondersteuningsteam, een afgevaardigde van SBO/SO en een orthopedagoog. Wanneer ouders het niet eens zijn met de aanvraag voor TLV kunnen zij een second opinion aanvragen bij het samenwerkingsverband.

In de toelaatbaarheidsverklaring die het samenwerkingsverband afgeeft staat in ieder geval:

- de termijn van geldigheid van de TLV;
- de duur van een TLV voor sbo en so is wettelijk minimaal 1 schooljaar. In verband met het belang van terugplaatsing zal er altijd een TLV voor bepaalde tijd worden afgegeven;
- de omschrijving wat de ondersteuningsbehoefte is. De categorie die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte behorend bij de TLV is:
sbo so +
 - * Categorie I (huidige zml, lzk, epilepsie, cluster 4)
 - * Categorie II (huidige lg)
 - * Categorie III (huidige mg)

Binnen drie werkweken nadat de volledige aanvraag binnen is, wordt een besluit genomen. School en ouders ontvangen binnen een week na het besluit schriftelijk bericht.

De jeugdarts

De GGD heeft als taak om ouders en school te steunen in de begeleiding van de gezondheid en de ontwikkeling van kinderen. Zij geven informatie en ondersteuning aan ouders en school en nodigen kinderen uit voor preventieve gezondheidsonderzoeken. De GGD geeft de school adviezen over bijvoorbeeld: veiligheid, hygiëne, infectieziekten, omgaan met elkaar, pesten, gezonde voeding en een veilige omgang met internet en sociale media.

Meer informatie over de werkzaamheden en de ondersteuning van de GGD vindt u op de website van onze school. U kunt ook kijken op www.ggdhm.nl

De logopedist

De logopedist komt een paar keer per jaar naar school en probeert samen met ouders en leerkracht eventuele spraak- en taalproblemen vroegtijdig op te sporen en te verhelpen. Wanneer ouders of school vragen hebben over de spraak- taalontwikkeling van een kind, dan kan de logopedist onderzoeken doen of adviezen geven voor eventuele behandeling. Als behandeling nodig blijkt, verwijst de logopedist door naar een collega buiten de school. Ouders zijn hiervoor verder verantwoordelijk.

Zoals u heeft kunnen lezen in deze schoolgids, doen wij er alles aan om kwalitatief goed onderwijs te bieden aan alle leerlingen op onze school. In eerste instantie vertaalt zich dat in de scores op de Eindtoets basisonderwijs. De afgelopen jaren scoorden we boven het landelijk gemiddelde. De scores op de Eindtoets is natuurlijk iets waar wij als school trots op zijn, maar zijn niet zaligmakend. Als school willen wij ervoor zorgen dat ons onderwijs op alle vakgebieden van goede kwaliteit is. Daarom stellen wij hoge kwaliteitseisen aan ons onderwijs.

Resultaten en verdere ontwikkeling van kwalitatief onderwijs op onze school

Jaarlijks onderzoeken wij de kwaliteit van ons onderwijs door middel van het web-based kwaliteitssysteem WMK-PO. WMK-PO is ontwikkeld voor alle basisscholen en is gebaseerd op het Toezichtkader Primair Onderwijs.

Met WMK-PO brengen wij niet alleen de kwaliteit van onze school in kaart met kwaliteitskaarten, maar de opbrengsten van de kwaliteitskaarten geven de school richting en inhoud aan het beleid dat de school ontwikkelt om de kwaliteit van de school gericht te verbeteren. Met het systeem krijgen wij als school eenvoudig inzicht in de sterke en verbeterpunten van onze organisatie.

Ontwikkelingen in schooljaar 2023 - 2024

In het schooljaar 23-24 staan de volgende zaken centraal:

- implementatie Kanjertraining
- Daltononderwijs
- implementatie IEP LVS

Ook dit schooljaar zullen wij naast het werken met chromebooks, Getal en ruimte jr en het werken met het internationale curriculum van IPC, ons gaan verdiepen op het gebied van zelfstandig leren zoals hierboven benoemd door middel van Daltononderwijs. Deze manier van werken blijft richting en invulling geven aan de inhoud van ons onderwijs en zal een verdieping geven aan ons handelingsgericht werken in de groep. We streven ernaar ons onderwijs steeds te verbeteren en te vernieuwen.

Adressen, telefoonnummers en rekeninggegevens

Algemeen	OBS Het Bolwerk Menneweg 12 2172 HD Sassenheim Locatie Diligence Diligence 19 2171 MA Sassenheim directie@obshetbolwerk.nl www.obshetbolwerk.nl bank: NL11RABO0105993115	Telefoon Menneweg: 0252-222615 Telefoon Diligence: 0252-251125
Schoolleiding	Maurice Wiering	Telefoon M: 0252-222615 Telefoon D: 0252-251125
Bestuur	Stichting OBODB Jan de Ridderstraat 24 2201 DN Noordwijk	Telefoon: 071-8200040
Blos	Boschplein 13 2171 GT Sassenheim	Telefoon: 0252-213876
Vertrouwenspersonen	Ine Mulders en José Prins	Telefoon M: 0252-222615 Telefoon D: 0252-251125
Medezeggenschapsraad	mr@obshetbolwerk.nl	
Ouderraad	or@obshetbolwerk.nl bank: NL77RABO0182406393	
Onderwijsinspectie	www.onderwijsinspectie.nl	
Onderwijs advies	Grachtweg 24 2161 HN Lisse	Telefoon: 0252-419117
Logopediste GGD	Mevr. K. van Vliet	Telefoon: 088-3084543
GGD Hollands Midden	Hoofdstraat 88 (gebouw de Zilverstroom) 2171 AW Sassenheim jgz_sassenheim@ggdhm.nl	Telefoon: 088-3083210
Jeugdarts	Mevr. Adema	Telefoon: 088-3083210
Assistente jeugdarts	Mevr. S. van Manen	Telefoon: 088-3083210
Sociaalverpleegkundige	Mevr. N. van der Sman	Telefoon: 088-3084621
Meldpunt klachten	Meldpunt voor seksuele intimidatie, seksueel misbruik, ernstige psychisch of fysiek geweld	Telefoon: 0900-1113111